

การเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสุขแก่ผู้เรียนตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียน พระพุทธศาสนาวัตพุทธดัลลัส รัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา

The Instruction to Cultivate Happiness to Learners with the Threefold Training of Wat Buddha Dallas School in Texas, USA

ณัฐวรารค์ เพ็งเปลียน

Natthawarang Pengplian

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Faculty of Education University of Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding Author E-mail: Natthawarang.p@hotmail.com

Received: 9 July 2025; Revised 27 July 2025; Accepted 30 July 2025

บทคัดย่อ

ความสุขเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา ทั้งรอยยิ้ม และเสียงหัวเราะ สถานศึกษาในแต่ละที่มีวัฒนธรรมความเป็นมาที่แตกต่างกัน สำหรับโรงเรียนพระพุทธศาสนาวัตพุทธดัลลัส ได้มีกลยุทธ์ในการสร้างความสุขแก่ผู้เรียน เช่น สร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้มีสีสัน เพลิดเพลิน พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้เป็นรูปธรรม ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน เป็นต้น โดยโรงเรียนแห่งนี้ตั้งอยู่ในรัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา เปิดการเรียนการสอนมากกว่า 20 ปี ด้วยความร่วมมือของคณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชน ทุกคนต่างร่วมแรงร่วมใจช่วยกันก่อตั้งโรงเรียนขึ้น ด้วยเหตุว่า เด็ก คือ อนาคตของชาติ โดยได้ผนวกทั้งสองวัฒนธรรมไว้ด้วยกันอย่างกลมกลืน คือ วัฒนธรรมอเมริกันและวัฒนธรรมไทย โดยยึดหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ในการปลูกฝังให้อยู่ภายในจิตใจของผู้เรียน นอกเหนือจากนี้ คณะผู้ปกครองร่วมด้วยช่วยกัน ระดมทรัพยากรในการเปิดร้านขายน้ำภายในวัดทุกวันอาทิตย์ เป็นการสร้างรายได้เพื่ออุปถัมภ์โรงเรียน ดังนั้น ผู้เรียนจะมีกิจกรรมนอกห้องเรียนอยู่เสมอ เป็นการเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต ทักษะคิด แนวความคิด ได้รับประสบการณ์ สนุก มีความสุข ในการศึกษาเล่าเรียน เพื่อเป็นคนเก่งและคนดีในสังคมต่อไป

คำสำคัญ: ผู้เรียน, ความสุข, ไตรสิกขา

Abstract

Happiness is what everyone desires as smiles and laughter. Each school has a different culture. For Wat Buddha Dallas School has the ways to create happiness for learners such as create a colorful classroom atmosphere, enjoy, develop teaching to be tangible, promote learning outside the classroom, etc. This school is in Texas, United States of America. It has been teaching for more than 20 years with the cooperation of the Sangha and Buddhists. Everyone joined together to establish the school because children are the future of the nation by combining two cultures harmoniously, namely American culture and Thai culture. By adhering to the threefold training of morality, concentration, and wisdom in cultivating them within the minds of learners. Besides, Parents have helped mobilize resources to do the beverage business inside the temple in every Sunday in order to support the school. So, the learners will always have

activities outside classrooms. It is a way to enhance life experiences, attitudes, ideas, gain experience, have fun and being happy in studying. To be a smart person and good people in society.

Keywords: Learner, Happiness, The Threefold Training

บทนำ

ในสภาวะปกติของมนุษย์ย่อมต้องเผชิญกับโลกธรรม 8 ประการ อันได้แก่ การมีลาภ เสื่อมลาภ การมียศ เสื่อมยศ สรรเสริญและนินทา สุขและทุกข์ ซึ่งเป็นสภาวะการณ์ที่ปัจเจกบุคคลมีอาจควบคุมหรือหลีกเลี่ยงได้ แนวทางสำคัญในการรับมือกับความผันผวนดังกล่าวคือการปล่อยวางต่อปัจจัยภายนอก และหันกลับมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพภายในตนเอง อันเป็นสิ่งที่สามารถควบคุมและกำหนดได้โดยตรง กระบวนการนี้คือการเรียนรู้ที่จะฝึกฝนและอบรมตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อมุ่งสู่การหลุดพ้นจากพันธนาการและค้นพบอิสรภาพอย่างแท้จริง ภายใต้แนวคิดที่ว่า “เด็กในวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า” บทบาทของผู้ใหญ่ในปัจจุบันจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะกัลยาณมิตรต่อเยาวชน สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยบิดามารดา ผู้ปกครอง และคณาจารย์ ควรมีบทบาทเชิงบูรณาการในการอบรมสั่งสอนและถ่ายทอดองค์ความรู้ เพื่อวางรากฐานการดำเนินชีวิตให้แก่ผู้เรียน กล่าวคือ เมื่ออยู่ในสถานศึกษา ผู้เรียนจะได้รับการฝึกฝนผ่านประสบการณ์ของผู้สอน ทักษะการเรียนรู้ ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และการปฏิบัติตามกฎระเบียบทางสังคม ขณะเดียวกัน เมื่ออยู่ที่บ้าน ผู้เรียนจะได้รับการบ่มเพาะอุปนิสัยผ่านการสื่อสารและความเข้าใจกับผู้ปกครอง ซึ่งกระบวนการทั้งสองส่วนนี้ช่วยลดช่องว่างระหว่างวัย และส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลลัพธ์จากการบูรณาการหลักการดังกล่าวข้างต้น จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคม สามารถสร้างความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy) และมีสุขภาวะที่ดีทั้งทางกายและจิตใจ ที่สำคัญคือ เมื่อต้องเผชิญหน้ากับโลกธรรม 8 ผู้ที่ผ่านกระบวนการฝึกฝนตนเองจะสามารถครองสติและใช้วิจารณญาณในการไตร่ตรอง ไม่หวั่นไหวต่อสิ่งเร้าภายนอก สามารถใช้สติปัญญาเป็นเครื่องมือนำทางให้ก้าวข้ามอุปสรรคต่างๆ ได้อย่างอิสระ ซึ่งเป็นคุณสมบัติพื้นฐานในการสร้างอนาคตที่ดีของชาติต่อไปด้วย ศีล สมาธิ ปัญญา ดังนั้น หลักธรรมไตรสิกขา จึงจำเป็นต้องถูกปลูกฝังตั้งแต่ยังเป็นเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กในวัยเรียน ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการศึกษาล่าเรียน นักเรียนจะมีความสุขเมื่อมาโรงเรียน เพราะจะเป็นคนมีระเบียบวินัย ฝึกฝนให้เป็นคนตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อเพื่อนนักเรียนด้วยกัน และต่อสังคมในโรงเรียนเอง ทั้งนี้ยังสามารถส่งผลให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ ได้เกิดการพัฒนาความรู้ ความสามารถขึ้น

สิกขา 3 หรือไตรสิกขา หมายความว่า ข้อที่จะต้องศึกษา ข้อปฏิบัติที่เป็นหลักสำหรับศึกษา คือ ฝึกหัดอบรม กาย วาจา จิตใจ และปัญญา ให้อย่างขึ้นไปจนบรรลุจุดหมายสูงสุดคือพระนิพพาน มี 3 อย่าง ประกอบด้วย (1) อธิศีลสิกขา สิกขาคือศีล อันยัง ข้อปฏิบัติสำหรับฝึกอบรมในทางความประพฤติอย่างสูง (2) อธิจิตตสิกขา สิกขาคือจิตอันยัง ข้อปฏิบัติสำหรับฝึกอบรมจิต เพื่อให้เกิดคุณธรรม เช่น สมาธิอย่างสูง (3) อธิปัญญาสิกขา สิกขาคือปัญญาอันยัง ข้อปฏิบัติสำหรับผู้ฝึกอบรมปัญญาเพื่อให้เกิดความรู้แจ้งอย่างสูง เรียกว่าง่าย ๆ ว่า ศีล สมาธิ ปัญญา อนึ่ง สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตฺโต) (2558) ได้เขียนหนังสือ เรื่อง การศึกษาเริ่มต้น เมื่อคนกินอยู่เป็น มีสาระสำคัญสรุปได้ว่า ชีวิตคือการเรียนรู้ ฝึกหัด อบรมตนเองให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง แล้วเอื้อเพื่อแผ่สิ่งที่ตนได้ฝึกฝนมาดีแล้วให้เจริญงอกงามยิ่งขึ้นไปเรื่อยๆ และสามารถนำความดีนั้นย้อนกลับมาคืนสู่สังคมได้ด้วย ซึ่งการศึกษาจะเริ่มต้นขึ้นก็ต่อเมื่อมีการใช้ชีวิตที่มีความเจริญก้าวหน้าและสามารถพัฒนาให้เป็นความสุขที่ดีต่อไป โดยการใช้ปัญญาในการตัดสินใจ เป็นหลักการในการดำเนินชีวิต สามารถใช้ชีวิตทุกวันได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับไตรสิกขา ในมาตรา 4 ว่า การศึกษา หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อเจริญงอกงามของบุคคล และสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างสรรค์องค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุน ให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

โรงเรียนพระพุทธศาสนาวัตพุทตลัส (2568) ซึ่งตั้งอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เล็งเห็น และให้ความสำคัญต่อเยาวชนไทย จึงก่อตั้งโรงเรียนนี้ขึ้นเพื่อเป็นการส่งเสริม และสนับสนุนให้เด็กไทย มีความรู้ทางด้านศิลปวัฒนธรรมไทย ภาษาไทย ดนตรีไทย มีโอกาสฝึกฝนอบรมตนเอง รู้จักขนบธรรมเนียม ประเพณีไทย และรากเหง้าดั้งเดิมของตน ถึงแม้จะเกิดและเติบโตอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกาก็ตาม โดยมีแนวทางการยึดหลักไตรสิกขา ควบคู่ไปกับการเรียนการสอนด้วยนั่นเอง

บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจแนวทางการค้นหาความสุขที่แท้จริงในกระบวนการศึกษา ผ่านการประยุกต์ใช้หลักไตรสิกขาซึ่งประกอบด้วย ศีล สมาธิ และปัญญา ในฐานะเครื่องมือสำคัญของการดำเนินชีวิต โดยมุ่งเสนอว่าการปลูกฝังหลักธรรมดังกล่าวอย่างเป็นระบบตั้งแต่เยาว์วัย โดยเฉพาะในบริบทของสถานศึกษา จะเป็นกลไกสำคัญในการสร้างผู้เรียนที่มีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และปฏิสัมพันธ์เชิงบวกต่อสังคม ซึ่งท้ายที่สุดจะนำไปสู่การพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพและสร้างความสุขที่ยั่งยืนในการศึกษาเล่าเรียน

ประวัติของรัฐเท็กซัส

สหรัฐอเมริกาได้ประกาศอิสรภาพอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม ค.ศ. 1776 และมีจอร์จ วอชิงตัน ดำรงตำแหน่งเป็นประธานาธิบดีคนแรกของประเทศ ปัจจุบันสหรัฐอเมริกาประกอบด้วย 50 รัฐ มีประชากรมากเป็นอันดับสามของโลก โดยมีวอชิงตัน ดี.ซี. เป็นเมืองหลวง ประธานาธิบดีคนปัจจุบัน (ณ ปี ค.ศ. 2025) คือ โดนัลด์ ทรัมป์ (Brinkley, 2020) ในอดีต รัฐเท็กซัสเคยเป็นส่วนหนึ่งของประเทศเม็กซิโก แต่ด้วยความขัดแย้งทางวัฒนธรรม กฎหมาย และความวุ่นวายทางการเมืองในเม็กซิโก ส่งผลให้ชาวอเมริกันที่อพยพเข้าไปตั้งถิ่นฐานในเท็กซัสต้องการมีอิสระในการปกครองตนเอง จนนำไปสู่การปฏิวัติและประกาศแยกตัวเป็นสาธารณรัฐเท็กซัส (Republic of Texas) ได้สำเร็จในปี ค.ศ. 1836 ต่อมา สาธารณรัฐเท็กซัสได้พิจารณาถึงประโยชน์ด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจจากการรวมชาติกับสหรัฐอเมริกา รัฐบาลเท็กซัสจึงได้เสนอตัวเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสหรัฐฯ ซึ่งรัฐสภาสหรัฐฯ ได้มีมติเห็นชอบและผ่านกฎหมายผนวกดินแดน (Annexation) ส่งผลให้เท็กซัสได้เข้าเป็นรัฐลำดับที่ 28 ของสหรัฐอเมริกาอย่างเป็นทางการในปี ค.ศ. 1845 โดยมีเมืองออสตินเป็นเมืองหลวงของรัฐ นอกจากนี้ เท็กซัสยังมีเมืองสำคัญทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมอีกหลายแห่ง เช่น ฮิวสตัน แซนแอนโทนีโอ และดัลลัส (Brands, 2004)

นโยบายการศึกษาประเทศสหรัฐอเมริกา

นโยบายการศึกษาภาคบังคับของสหรัฐอเมริกา ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงมัธยมศึกษา (K-12) มีลักษณะเด่นคือการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการอย่างชัดเจน โครงสร้างนี้มีรากฐานมาจากรัฐธรรมนูญของสหรัฐฯ ซึ่งไม่ได้มอบอำนาจด้านการศึกษาให้แก่รัฐบาลกลางโดยตรง แต่อำนาจดังกล่าวถูกสงวนไว้ให้เป็นของแต่ละมลรัฐตามบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญครั้งที่ 10 ด้วยเหตุนี้ การกำหนดนโยบายและอำนาจการตัดสินใจหลักจึงอยู่ที่ระดับมลรัฐและระดับท้องถิ่น (Spring, J., 2018) บทบาทของรัฐบาลกลาง แม้จะมีจำกัด แต่ก็มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะผ่านหน่วยงานอย่างกระทรวงศึกษาธิการสหรัฐฯ ซึ่งไม่มีอำนาจในการกำหนดหลักสูตรแกนกลางของประเทศ แต่มีหน้าที่หลักในการรวบรวมข้อมูล วิจัย บังคับใช้กฎหมายสิทธิพลเมือง และบริหารจัดการเงินทุนสนับสนุนจากรัฐบาลกลาง นอกจากนี้ รัฐบาลกลางยังมีบทบาทในการออกกฎหมายที่มีผลกระทบในวงกว้าง เช่น กฎหมาย Every Student Succeeds Act (ESSA) ซึ่งเข้ามาแทนที่กฎหมาย No Child Left Behind โดยกฎหมายฉบับใหม่นี้ยังคงกำหนดให้แต่ละมลรัฐต้องมีมาตรฐานการเรียนรู้และการประเมินผล แต่ได้คืนอำนาจและความยืดหยุ่นในการออกแบบระบบการศึกษาให้แก่มลรัฐมากขึ้น (McGuinn, P., 2016) ในทางปฏิบัติ อำนาจของมลรัฐมักจะดำเนินการผ่านคณะกรรมการการศึกษา (State Board of Education) ซึ่งทำหน้าที่กำหนดกรอบนโยบายหลัก เช่น มาตรฐานการเรียนรู้ ข้อกำหนดในการสำเร็จการศึกษา และหลักเกณฑ์การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ขณะที่อำนาจในการดำเนินงานจริงส่วนใหญ่จะอยู่ที่ เขตการศึกษาท้องถิ่น (Local School Districts) ซึ่งรับผิดชอบโดยตรงในการบริหารโรงเรียน การจ้างงานบุคลากร การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานของรัฐ และการจัดการงบประมาณ

การเมืองในระดับท้องถิ่นจึงมีอิทธิพลอย่างสูงต่อทิศทางและคุณภาพของการศึกษาในแต่ละพื้นที่ (Wirt, F. M., & Kirst, M. W., 2009)

นโยบายการศึกษาของประเทศไทย

นโยบายการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน ดำเนินการภายใต้กรอบทิศทางที่กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการตอบสนองต่อความท้าทายและบริบทของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นที่สำคัญ 7 ประการ ดังนี้ 1) การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย 2) การยกระดับคุณภาพการศึกษา 3) การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัย 4) การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน 5) การส่งเสริมสนับสนุนวิชาชีพครู บุคลากรทางการศึกษา และบุคลากร 6) การพัฒนาระบบราชการและการบริการภาครัฐยุคดิจิทัล และ 7) การขับเคลื่อนกฎหมายการศึกษาและแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและระบบการศึกษาโดยรวม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566) นโยบายดังกล่าวไม่ได้เป็นเพียงข้อกำหนดเชิงปฏิบัติ แต่ยังบ่งบอกถึงปรัชญาและเป้าหมายเชิงโครงสร้างที่มุ่งแก้ปัญหาที่สั่งสมมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะประเด็นด้านคุณภาพและความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ซึ่งเป็นความท้าทายสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาไทย (สมพงษ์ จิตระดับ, 2565) เมื่อวิเคราะห์นโยบายทั้ง 7 ประการ สามารถจัดกลุ่มเพื่อพิจารณาเจตนารมณ์เชิงกลยุทธ์ได้เป็นสองส่วนดังนี้

ส่วนแรกคือ นโยบายที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยตรง ประกอบด้วย (1) การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย (2) การยกระดับคุณภาพการศึกษา (3) การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัย และ (4) การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน นโยบายกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับการสร้างระบบนิเวศทางการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน ตั้งแต่การรับประกันสวัสดิภาพขั้นพื้นฐาน การเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง ไปจนถึงการบ่มเพาะทักษะที่จำเป็นสำหรับโลกอาชีพและการแข่งขันในเวทีสากล

ส่วนที่สองคือ นโยบายที่มุ่งเน้นการพัฒนากลไกและปัจจัยสนับสนุน ประกอบด้วย (5) การส่งเสริมสนับสนุนวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา (6) การพัฒนาระบบราชการและการบริการภาครัฐยุคดิจิทัล และ (7) การขับเคลื่อนกฎหมายการศึกษาและแผนการศึกษาแห่งชาติ นโยบายกลุ่มนี้ตระหนักดีว่าความสำเร็จของการพัฒนาผู้เรียนขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นคุณภาพและขวัญกำลังใจของครูผู้สอน ระบบบริหารจัดการภาครัฐที่ทันสมัย โปร่งใส และมีประสิทธิภาพ ตลอดจนกรอบกฎหมายและแผนแม่บทระดับชาติที่ชัดเจนและเอื้อต่อการปฏิบัติ

โดยสรุป นโยบายการศึกษาประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จึงเป็นความพยายามวางรากฐานการพัฒนาการศึกษาไทยอย่างเป็นองค์รวม กล่าวคือ เป็นการผสมผสานเป้าหมายในการสร้างผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่ทันสมัย เข้ากับความพยายามเสริมสร้างความแข็งแกร่งเชิงโครงสร้างของระบบการศึกษาทั้งระบบ ซึ่งท้ายที่สุดแล้วย่อมนำไปสู่เป้าหมายสูงสุดในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามปรัชญาการศึกษาไทย คือเป็นผู้ที่ “เก่ง ดี และมีความสุข” อันเทียบเคียงได้กับหลักไตรสิกขา คือ ปัญญา ศีล และสมาธิ

ความเป็นมาของวัดพุทธดัลลัส

การก่อตั้งวัดพุทธดัลลัสในปี พ.ศ. 2525 สะท้อนให้เห็นถึงพลวัตทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนไทยพลัดถิ่นในสหรัฐอเมริกา การเดินทางมาของคณะสงฆ์จากประเทศไทย นำโดยพระราชปัญญาโกศล และพระอมราภิรักขิต (สมเด็จพระธีรญาณมุนี) ได้จุดประกายความต้องการในการมีศูนย์กลางทางจิตใจและวัฒนธรรมสำหรับชุมชนไทยในเมืองดัลลัส ซึ่งขณะนั้นยังไม่มีวัดไทย การเกิดขึ้นของวัดจึงไม่ได้มีสถานะเป็นเพียงสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา แต่ได้กลายเป็นสถาบันทางสังคมที่สำคัญทำหน้าที่เป็นเครื่องมือยึดเหนี่ยวทางวัฒนธรรม ที่ช่วยธำรงรักษาอัตลักษณ์ความเป็นไทยให้แก่สมาชิกชุมชน โดยเฉพาะคนรุ่นหลังที่เกิดและเติบโตในต่างแดน การที่วัดเป็นพื้นที่สำหรับกิจกรรมทางศาสนา เช่น การทำบุญ ฟังธรรมในวันสำคัญ และเป็นศูนย์รวมในการพบปะสังสรรค์ ถือเป็นกลไกสำคัญในการสร้างเครือข่ายความปลอดภัยทางสังคม และส่งเสริมความเข้มแข็ง

ของชุมชน (Cadge, 2004) การเริ่มต้นจากการเข้าบ้านชั่วคราวสู่การมีที่ตั้งถาวร ณ 8484 Stults Rd., Dallas, TX 75243 ล้วนเป็นผลมาจากพลังความศรัทธาและการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของวัดพุทธเถรวาทในสังคมตะวันตกที่มักจะเติบโตและดำรงอยู่ได้ด้วยการสนับสนุนจากฆราวาสเป็นสำคัญ

โรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดพุทธคัลลัสเกิดขึ้นจากการตระหนักถึงความจำเป็นในการส่งต่อภาษาและวัฒนธรรมไทยให้แก่เยาวชนรุ่นใหม่ที่ติดตามผู้ปกครองมาอยู่วัด ในระยะแรก การเรียนการสอนมีลักษณะเป็นการศึกษาตามอัธยาศัยที่พระสงฆ์และผู้ปกครองที่มีจิตอาสาเข้ามามีบทบาทเป็นครูช่วยกันสอนภาษาไทย ขนบธรรมเนียม มารยาท ดนตรีและนาฏศิลป์ไทย ควบคู่ไปกับการปลูกฝังหลักพุทธศาสนาเบื้องต้น เช่น การสวดมนต์ นั่งสมาธิ กระบวนการนี้สอดคล้องกับรูปแบบการก่อตั้งโรงเรียนภาษาเพื่อรักษามรดกทางวัฒนธรรมในชุมชนผู้อพยพทั่วโลก ซึ่งมักจะเริ่มต้นจากความต้องการของชุมชนเองเพื่อต่อสู้กับภาวะการเปลี่ยนหรือการสูญเสียภาษาแม่ในคนรุ่นต่อไป (He, 2006) ต่อมาเมื่อโรงเรียนเป็นที่รู้จักและมีนักเรียนเพิ่มขึ้น จึงเกิดวิวัฒนาการสู่ความเป็นสถาบันที่เป็นทางการมากขึ้น มีการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบ และที่สำคัญคือการริเริ่มโครงการสอนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยในต่างประเทศ โดยร่วมมือกับคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นการยกระดับคุณภาพการสอนและสร้างความน่าเชื่อถือทางวิชาการให้แก่โรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

โครงสร้างการบริหารจัดการของโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดพุทธคัลลัสในปัจจุบัน มีลักษณะเป็นแบบจำลองการบริหารแบบผสมผสาน (Hybrid Model) ที่บูรณาการการนำของฝ่ายสงฆ์เข้ากับการมีส่วนร่วมของฝ่ายฆราวาสอย่างลงตัว การมีพระสงฆ์ดำรงตำแหน่งครูใหญ่และประธานกรรมการบริหาร ทำให้ทิศทางของโรงเรียนยังคงยึดโยงอยู่กับหลักการทางพระพุทธศาสนาและเป้าหมายดั้งเดิมของวัด ในขณะเดียวกันการมีคณะกรรมการบริหารและชมรมผู้ปกครองที่มาจากสมาชิกชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนปัจจุบัน ทำให้การดำเนินงานมีความคล่องตัว โปร่งใส และตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้อย่างแท้จริง ในด้านบุคลากรทางการสอน โรงเรียนใช้กลยุทธ์ที่น่าสนใจคือการมีครูอาสาสมัครสองกลุ่มทำงานร่วมกัน ได้แก่ ครูอาสาสมัครจากโครงการความร่วมมือกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งนำความรู้และเทคนิคการสอนที่ทันสมัยจากประเทศไทยมาปรับใช้ และครูอาสาสมัครคนไทยในท้องถิ่น ซึ่งมีความเข้าใจลึกซึ้งในบริบทสองภาษาและสองวัฒนธรรมของนักเรียน การผสมผสานกำลังของบุคลากรทั้งสองกลุ่มนี้ถือเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจในความซับซ้อนของตัวตนสองวัฒนธรรมได้อย่างแท้จริง (García, 2009)

ปรัชญาการศึกษาของโรงเรียนมีรากฐานที่ชัดเจนอยู่บนหลักไตรสิกขา ซึ่งถูกนำมาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความสุขของผู้เรียนอย่างเป็นองค์รวม โดยไม่ได้มุ่งเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการเพียงอย่างเดียว กิจกรรมประจำวันตอนเช้าที่ให้นักเรียนไหว้พระ สวดมนต์ รับศีล 5 และนั่งสมาธิ ถือเป็นการปฏิบัติเพื่อบ่มเพาะ ศีล และ สมาธิ โดยตรง การรับศีลเป็นการสร้างกรอบวินัยและความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ในขณะที่การนั่งสมาธิเป็นการฝึกฝนจิตใจให้สงบและตั้งมั่น ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเยาวชนที่ต้องรับมือกับความกดดันในสังคมสมัยใหม่ ส่วน ปัญญา ถูกสอดแทรกผ่านกระบวนการเรียนการสอนทั้งหมด โดยเฉพาะการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเข้าใจรากเหง้าและอัตลักษณ์ของตนเอง สามารถคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้อย่างมีเหตุผล การที่นโยบายของโรงเรียนไม่เน้นวิชาการที่เข้มงวดจนเกินไป แต่ให้ความสำคัญกับความสุขและความสนุกในการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดการศึกษาเชิงพุทธที่มองว่า การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนมีฉันทะ หรือความรักความพอใจในการเรียนเป็นที่ตั้ง (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต), 2552) ดังนั้น หลักไตรสิกขาในบริบทของโรงเรียนวัดพุทธคัลลัสจึงเป็นมากกว่าหลักธรรม แต่คือกระบวนการที่ช่วยเสริมสร้างสุขภาวะทางอารมณ์และจิตวิญญาณให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้เติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และมีความสุขในสังคมสองวัฒนธรรม

สรุปได้ว่า โรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดพุทธคัลลัสเป็นกรณีศึกษาที่เด่นชัดของการพัฒนาสถาบันการศึกษาในชุมชนไทยพลัดถิ่น ซึ่งมีวิวัฒนาการจากการรวมกลุ่มตามอัธยาศัยสู่องค์กรที่เป็นระบบ โดยมีพันธกิจสำคัญในการธำรงรักษาภาษาและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทย โรงเรียนได้สร้างแบบจำลองการบริหารจัดการและการสอนแบบผสมผสานที่ตอบสนองต่อบริบทสองวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และที่สำคัญที่สุดคือการประยุกต์ใช้หลักไตรสิกขาเป็นปรัชญาการศึกษากลาง เพื่อ

มุ่งสร้างเสริมสุขภาวะแบบองค์รวมให้แก่ผู้เรียน ทำให้โรงเรียนมิได้เป็นเพียงสถานที่ให้ความรู้ แต่เป็นพื้นที่บ่มเพาะเยาวชนให้มีความเข้มแข็งทางจิตใจ มีความภาคภูมิใจในรากเหง้าของตน และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมตะวันตกได้อย่างมีความสุขและสมดุล

หลักไตรสิกขา

ไตรสิกขา คือ ข้อปฏิบัติเพื่อการฝึกฝนและพัฒนาตนในทางพระพุทธศาสนา 3 ประการ อันเป็นแก่นกลางของอริยมรรคมีองค์ 8 และเป็นกระบวนการทั้งหมดที่จะนำไปสู่ความดับทุกข์และเป้าหมายสูงสุดคือนิพพาน พระไตรปิฎกได้กล่าวถึงหลักไตรสิกขาไว้ในหลายพระสูตร โดยเฉพาะในอังคุตตรนิกาย ติกนิบาต ได้ตรัสไว้ว่า “ภิกษุทั้งหลาย สิกขา 3 ประการนี้ สิกขา 3 ประการ อะไรบ้าง คือ อธิศีลสิกขา อธิจิตตสิกขา อธิปัญญาสิกขา” ซึ่งหมายถึงการศึกษาอันยิ่งในด้านศีล จิต และปัญญา โดยทรงอธิบายว่าการปฏิบัติในสิกขาทั้งสามนี้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันดุจโซ่ที่คล้องเกี่ยวกัน การปฏิบัติในศีลย่อมส่งเสริมให้เกิดสมาธิ และเมื่อจิตเป็นสมาธิมั่นคงดีแล้ว ก็ย่อมส่งเสริมให้เกิดปัญญาเห็นแจ้งตามความเป็นจริงได้ในที่สุด พระพุทธองค์ทรงย้ำว่า อริยมรรคมีองค์ 8 ทั้งหมดนั้น ก็สงเคราะห์ลงในไตรสิกขานี้เอง กล่าวคือ (อง.ติก. (ไทย) 20/320/315; มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) 1) อธิศีลสิกขา (การศึกษาในศีลอันยิ่ง) ประกอบด้วย สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ และสัมมาอาชีวะ 2) อธิจิตตสิกขา (การศึกษาในจิตอันยิ่ง) ประกอบด้วย สัมมาวายามะ สัมมาสติ และสัมมาสมาธิ และ 3) อธิปัญญาสิกขา (การศึกษาในปัญญาอันยิ่ง) ประกอบด้วย สัมมาทิฐิ และสัมมาสังกัปปะ กระบวนการนี้จึงเป็นหนทางที่เป็นระบบและสมบูรณ์เพียงหนึ่งเดียวที่จะนำไปสู่ความสิ้นสุดแห่งทุกข์ ซึ่งพระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต) (2559) ได้กล่าวว่า ไตรสิกขา คือระบบการศึกษาและพัฒนามนุษย์ที่สมบูรณ์ที่สุดของพระพุทธศาสนา เป็นกระบวนการที่เป็นพลวัต (Dynamic) ไม่ใช่การปฏิบัติที่แยกส่วนหรือเป็นเส้นตรง แต่เป็นการปฏิบัติที่เกื้อหนุนและส่งเสริมซึ่งกันและกันอย่างเป็นองค์รวม โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างบูรณภาพแห่งชีวิตที่ดำรงและอิสระ ท่านได้อธิบายความสัมพันธ์ของไตรสิกขาว่า ศีล เป็นการจัดระเบียบความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอก ทั้งในระดับสังคมและกายภาพ ผ่านการควบคุมพฤติกรรมทางกายและวาจาให้งดงาม ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน ซึ่งจะสร้างสภาวะที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตใจ สมาธิ เป็นการพัฒนาคุณภาพและสมรรถภาพของจิตใจโดยตรง ทำให้จิตมีพลัง เข้มแข็ง มั่นคง สงบ และแน่วแน่ พร้อมทั้งจะนำไปใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และ ปัญญา คือความรู้ความเข้าใจในสภาวะของสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง เป็นการรู้เท่าทันโลกและชีวิต เมื่อปัญญาเกิดขึ้นก็จะนำไปสู่การมีทัศนคติและค่านิยมที่ถูกต้อง ซึ่งจะย้อนกลับมาควบคุมการดำเนินชีวิตและการแสดงออกทางพฤติกรรม (ศีล) ให้ประณีตยิ่งขึ้นไปอีก วงจรแห่งการพัฒนาจึงหมุนเวียนไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

การเรียนการสอนตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันพุทธดัลลัส

โรงเรียนพระพุทธศาสนาวันพุทธดัลลัสได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อเสริมสร้างความสุขของผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนเชื่อว่าความสุขในการเรียนรู้เป็นรากฐานของการพัฒนาศักยภาพในทุกๆ ด้าน จึงได้นำหลักไตรสิกขาในทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวคิดหลักในการออกแบบกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ทั้งหมด เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างสมดุลทั้งในด้านพฤติกรรม จิตใจ และสติปัญญา เหมาะสมกับบริบทการเติบโตในสังคมสองวัฒนธรรม ดังนี้ (โรงเรียนพระพุทธศาสนาวันพุทธดัลลัส, 2568)

1. การเรียนการสอนตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันพุทธดัลลัส ด้านศีล การสร้างระเบียบวินัย และพื้นที่การเรียนรู้ที่ปลอดภัย แนวทางด้านศีลของโรงเรียนมุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีระเบียบวินัยเชิงบวก และเกื้อกูลกัน โรงเรียนเริ่มต้นวันด้วยกิจกรรมที่ปลูกฝังความเคารพและการตรงต่อเวลา เช่น การเข้าแถวเคารพธงชาติไทยและธงชาติสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นการสอนให้นักเรียนตระหนักและภาคภูมิใจในอัตลักษณ์สองวัฒนธรรมของตน การกำหนดกติกาในห้องเรียนที่ชัดเจน เช่น การยกมือก่อนตอบคำถาม การไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น และการแสดงกิริยามารยาทที่งดงามแบบไทย เช่น การไหว้ การกราบพระ ถือเป็นการวางรากฐานด้านพฤติกรรมให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข โดยมีเป้าหมายเพื่อให้

ผู้เรียนเข้าใจวาระเบียบวินัยไม่ใช่ข้อบังคับที่น่าอึดอัด แต่เป็นเครื่องมือที่ช่วยสร้างพื้นที่ที่ปลอดภัยและอบอุ่น ทำให้ทุกคนสามารถเรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกันได้อย่างมีความสุข

2. การเรียนการสอนตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันพุทธดัลลัส ด้านสมาธิ โรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านจิตใจผ่านการฝึกสมาธิในรูปแบบที่หลากหลายและบูรณาการเข้ากับกิจกรรมประจำวัน กิจกรรมภาคเช้าในอุโบสถ ซึ่งประกอบด้วยการสวดมนต์ การนั่งสมาธิ และการแผ่เมตตา เป็นช่วงเวลาสำคัญที่ช่วยให้จิตใจของผู้เรียนและบุคลากรสงบและผ่องใส พร้อมสำหรับการเรียนรู้ นอกจากนี้ หลักสมาธิยังถูกสอดแทรกในการเรียนการสอนวิชาต่างๆ เช่น การฝึกฝนสมาธิเพื่อจดจ่อกับการเรียนภาษาไทย การอ่าน การเขียน หรือการใช้สมาธิในการฝึกซ้อมดนตรีและนาฏศิลป์ไทย เพื่อให้เกิดความชำนาญและความงดงาม แนวทางนี้มุ่งหวังให้นักเรียนสามารถนำทักษะด้านสมาธิไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สามารถควบคุมอารมณ์ มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย และมีจิตใจที่เข้มแข็งพอที่จะรับมือกับความท้าทายต่างๆ ได้อย่างมั่นคง

3. การเรียนการสอนตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันพุทธดัลลัส ด้านปัญญา แนวทางด้านปัญญาของโรงเรียนมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการคิดไตร่ตรองและแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล โดยเชื่อมโยงความรู้เข้ากับประสบการณ์จริง โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ว่าสิ่งใดควรทำหรือไม่ควรทำ เช่น การรู้จักกาลเทศะและมารยาทในการปฏิบัติตนในพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์อย่างอุโบสถ การเรียนรู้ที่จะยอมรับความเป็นจริงและรู้จักการรอคอย นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมพิเศษตามประเพณีไทย เช่น งานสงกรานต์หรืองานลอยกระทง ยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงที่มาและความสำคัญของวัฒนธรรม นำไปสู่ความเข้าใจในรากเหง้าของตนเองอย่างลึกซึ้ง ปัญญาในที่นี้จึงไม่ได้หมายถึงเพียงความรู้ทางวิชาการ แต่คือความสามารถในการนำความเข้าใจเรื่องศีลและสมาธิมาประยุกต์ใช้เพื่อการดำเนินชีวิตที่มีคุณภาพ สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ และเติบโตเป็นผู้มีวิจรรณญาณที่งดงาม

ภาพที่ 1 การปฏิบัติตนในพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์อย่างอุโบสถ
ของโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันพุทธดัลลัส

แนวทางการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันพุทธดัลลัส แสดงให้เห็นถึงการประยุกต์ใช้หลักไตรสิกขาอย่างเป็นองค์รวมและเป็นระบบ โดยไม่ใช่เป็นเพียงการสอนหลักธรรมแยกส่วน แต่เป็นการบูรณาการเข้ากับทุกกิจกรรมในฐานะจรรยาบรรณปฏิบัติทางการศึกษาที่มีเป้าหมายสูงสุดคือการสร้างเสริมสุขภาวะที่ยั่งยืนให้แก่ผู้เรียน กระบวนการนี้เริ่มต้นด้วย ศีล ซึ่งทำหน้าที่สร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและมีระเบียบวินัยเชิงบวก ช่วยกำกับพฤติกรรมภายนอกให้เกื้อกูลต่อการอยู่ร่วมกัน จากนั้นจึงต่อยอดสู่การบำเพ็ญ สมาธิ ซึ่งเป็นการสร้างระบบนิเวศภายในที่เข้มแข็ง ช่วยให้นักเรียนมีเสถียรภาพทางอารมณ์ มีความจดจ่อดังนั้น และพร้อมที่จะเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ เมื่อรากฐานทั้งสองส่วนมีความมั่นคงแล้ว ย่อมนำไปสู่การพัฒนา ปัญญา คือความสามารถในการคิดไตร่ตรองและเข้าใจโลกตามความเป็นจริง กระบวนการทั้งหมดนี้

สามารถอธิบายได้ว่าเป็นการฝึกฝนว่าด้วยอายตนะทั้ง 6 อันเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาในทางพระพุทธศาสนา กล่าวคือ โรงเรียนได้สร้างสภาวะแวดล้อมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีสติในการรับรู้ผ่านทวารทั้งหก คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ การปฏิบัติตามกฎระเบียบ (ศีล) คือการฝึกความสำรวมอินทรีย์ในการรับรู้รูป เสียง และสัมผัส การนั่งสมาธิคือการฝึกใจให้เท่าทันต่ออารมณ์ที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับหลักการที่ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตฺโต) (2565) ได้กล่าวไว้ว่า “ความตื่นเองก็เป็นสติอยู่ในตัวแล้ว สตินั้นเป็นเรื่องของจิต...เมื่อมีสติแล้วก็ใช้ปัญญาพิจารณาความจริง”

สรุปได้ว่า เทคนิคการเรียนการสอนของโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันพุธดัลลัส คือการสร้างกระบวนการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงที่เริ่มต้นจากการจัดระเบียบการรับรู้ในระดับพื้นฐานที่สุด เมื่อผู้เรียนสามารถจัดการกับสิ่งที่รับรู้ผ่านอายตนะทั้งภายในและภายนอกได้อย่างมีสติ ไม่ถูกครอบงำด้วยอารมณ์ปรุงแต่ง ย่อมเกิดความเข้าใจในความเป็นจริง ซึ่งนำไปสู่ปัญญาและความสุขที่แท้จริงอันเกิดจากความสงบและความเข้าใจจากภายในตนเอง นับเป็นรูปแบบการศึกษาที่สร้างภูมิคุ้มกันทางจิตวิญญาณให้แก่เยาวชนที่ต้องเติบโตท่ามกลางความท้าทายของสังคมสองวัฒนธรรมได้อย่างน่าสนใจ

ความรู้จากการศึกษา

โรงเรียนพระพุทธศาสนาวันพุธดัลลัส รัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา ดำเนินการจัดการเรียนการสอนภายใต้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมตะวันตกที่มีความหลากหลาย การนำหลักไตรสิกขามาเป็นแกนกลางของกระบวนการจัดการเรียนรู้จึงไม่ใช่เป็นเพียงการสอนหลักธรรมทางศาสนา แต่เป็นยุทธศาสตร์การศึกษาที่มุ่งสร้างความสุขอย่างเป็นองค์รวมให้แก่ผู้เรียน ซึ่งต้องเผชิญกับความท้าทายในการสร้างสมดุลระหว่างอัตลักษณ์ไทย-พุทธ และการใช้ชีวิตในสังคมอเมริกัน “ศีล” ในบริบทของโรงเรียนวันพุธดัลลัส ถูกนำมาใช้เพื่อสร้างพื้นที่การเรียนรู้ที่ปลอดภัยทั้งทางกายและทางใจ โดยวางกรอบระเบียบวินัยที่ผสมผสานค่านิยมแบบไทย เช่น ความเคารพอ่อนน้อมต่อครูและผู้ใหญ่ เข้ากับการเคารพสิทธิและความแตกต่างของผู้อื่นตามแบบสังคมตะวันตก การปฏิบัติตามศีลจึงช่วยให้ผู้เรียนซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยทางวัฒนธรรมรู้สึกมั่นคง มีแบบแผนพฤติกรรมที่ชัดเจน และสามารถลดความสับสนหรือความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นจากการอยู่ในสภาวะสองวัฒนธรรม “สมาธิ” เป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจให้กับผู้เรียน การฝึกสมาธิช่วยให้พวกเขามีสติจดจ่อกับการเรียนรู้ พัฒนาความอดทน และสามารถบริหารจัดการอารมณ์ความเครียดที่เกิดจากแรงกดดันทางสังคมและการเรียนได้ดียิ่งขึ้น สำหรับเยาวชนที่เติบโตในต่างแดน สมาธิคือรากฐานสำคัญที่ช่วยสร้างความสงบภายในและตัวตนที่มั่นคง ทำให้พวกเขาสามารถเผชิญโลกกว้างได้อย่างมั่นใจและมีความสุขจากภายใน และ “ปัญญา” ในที่นี้คือการส่งเสริมให้เกิดภูมิปัญญาข้ามวัฒนธรรม ผู้เรียนไม่ได้เรียนรู้เพียงหลักคำสอนหรือวิชาการ แต่เรียนรู้ที่จะนำความเข้าใจนั้นมาวิเคราะห์และประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง สามารถแก้ปัญหาโดยมองจากมุมมองที่หลากหลายทั้งตะวันออกและตะวันตก เข้าใจถึงคุณค่าของรากเหง้าทางวัฒนธรรมของตน ขณะเดียวกันก็สามารถปรับตัวและเติบโตในสังคมอเมริกันได้อย่างกลมกลืน ดังนั้น โรงเรียนพระพุทธศาสนาวันพุธดัลลัสใช้หลักไตรสิกขาเป็นกระบวนการบ่มเพาะผู้เรียนให้มีความสุขที่ยั่งยืน โดยเริ่มต้นจากการสร้างวินัยและความเคารพซึ่งกันและกัน (ศีล) พัฒนาสู่ความมีจิตใจที่มั่นคงและสงบสุข (สมาธิ) และมุ่งสู่เป้าหมายสูงสุดคือการมีปัญญาในการดำเนินชีวิตสองวัฒนธรรมได้อย่างสมดุลและสร้างสรรค์ (ปัญญา) ทำให้ผู้เรียนไม่เพียงแต่ประสบความสำเร็จด้านการศึกษา แต่ยังมีคุณภาพภูมิปัญญาในอัตลักษณ์ของตนและเติบโตเป็นพลเมืองโลกที่มีคุณภาพและมีความสุขอย่างแท้จริง สรุปได้ดังภาพที่ 2

ศีล

อธิศีลสิกขา

- ตั้งอยู่ในกฎ ระเบียบ ของสังคมได้ดี
- กำหนดพฤติกรรมที่ดี สามารถอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้อย่างเป็นสุข

สมาธิ

อธิจิตตสิกขา

- ตั้งใจเรียน มุ่งมั่น เด็ดเดี่ยว มีจิตใจเข้มแข็ง มีสมาธิ จดจ่อ มีความพากเพียร พยายาม

ปัญญา

อธิปัญญาสิกขา

- เข้าใจปัญหาและอุปสรรค มีสติปัญญาไตร่ตรองความเป็นจริง สามารถพิจารณาแก้ไขปัญหาได้

ภาพที่ 2 ความรู้จากการศึกษา

บทสรุป

โรงเรียนพระพุทธศาสนาวันทพุทธดัลลัส ได้ประยุกต์ใช้หลักไตรสิกขาในฐานะยุทธศาสตร์การศึกษาที่มุ่งสร้างสุขภาวะองค์รวมให้แก่เยาวชนไทยที่เติบโตในบริบทสังคมสองวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ ศีล เป็นเครื่องมือสร้างพื้นที่การเรียนรู้ที่ปลอดภัยและเคารพซึ่งกันและกันซึ่งช่วยเสริมสร้างวินัยและธำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ไทย-อเมริกันผ่าน สมาธิ เพื่อบ่มเพาะความเข้มแข็ง ความอดทน และเสถียรภาพทางอารมณ์ซึ่งเป็นภูมิคุ้มกันสำคัญในการเผชิญกับความท้าทายในชีวิตประจำวันและส่งเสริม ปัญญา เพื่อสร้างวิจรรณญาณข้ามวัฒนธรรมและความเข้าใจในเหตุผล กรณีศึกษานี้นำเสนอต้นแบบที่สำคัญสำหรับสถาบันการศึกษาของชุมชนพลัดถิ่นในการใช้หลักปรัชญาดั้งเดิมเป็นเครื่องมือพัฒนาศักยภาพมนุษย์อย่างรอบด้าน พิสูจน์ให้เห็นว่าความสุขที่ยั่งยืนของผู้เรียนนั้น สามารถสร้างขึ้นได้จากรากฐานของความเข้าใจตนเอง ความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรม และความมีสันติสุขภายในจิตใจอย่างแท้จริง

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต). (2552). การศึกษาที่สร้างสรรค์คน สังคม และโลก. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต). (2559). พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ. พิมพ์ครั้งที่ 39. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ บริษัท สหธรรมิก จำกัด.
- โรงเรียนพระพุทธศาสนาวันทพุทธดัลลัส. (2568). แนวทางการจัดการเรียนการสอนและข้อมูลโรงเรียน. แหล่งที่มา <http://www.watdallas.org> สืบค้นเมื่อ 1 ก.ค. 2568.
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตฺโต). (2565). การศึกษาเริ่มต้น เมื่อคนกินอยู่เป็น. พิมพ์ครั้งที่ 54. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิพุทธธรรม.

- สมพงษ์ จิตระดับ. (2565). ความท้าทายของการปฏิรูปการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 50(2), 1-15.
- Brands, H. W. (2004). Lone star nation: The epic story of the battle for Texas independence. Anchor Books.
- Brinkley, A. (2020). The unfinished nation: A concise history of the American people. 10th ed. McGraw-Hill Education.
- Cadge, W. (2004). Heartwood: The first generation of Theravada Buddhism in America. University of Chicago Press.
- García, O. (2009). Bilingual education in the 21st century: A global perspective. Wiley-Blackwell.
- He, A. W. (2006). Toward a model of the social and cultural contexts of heritage language learning. Review of Research in Education, 30, 63-99.
- McGuinn, P. (2016). From No Child Left Behind to the Every Student Succeeds Act: The evolution of federal education policy. Educational Researcher, 45(2), 125-131.
- Spring, J. (2018). The American school: A global context from the Puritans to the Trump era. 10th ed. New York, NY: Routledge.
- Wirt, F. M., & Kirst, M. W. (2009). The political dynamics of American education. 4th ed. Richmond. CA: McCutchan Publishing Corporation.